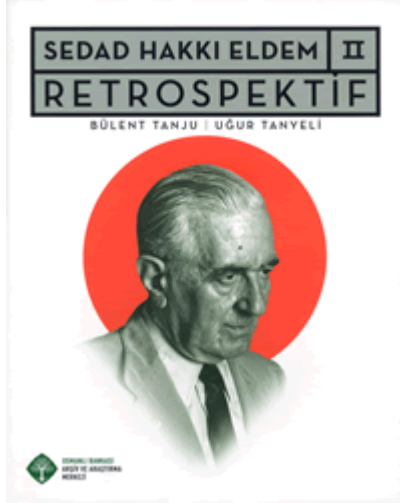

Yayınlar - Sergi Katalogları

- "Sedad Hakkı Eldem II Retrospektif", Hazırlayan: Bülent Tanju, Uğur Tanyeli
- "Mal Canın Yongasıdır", Murat Koraltürk - Fatih Kahya
- "Sedad Hakkı Eldem, I: Gençlik Yılları", Edhem Eldem, Bülent Tanju, Uğur Tanyeli
- "Doğuyu Tüketmek", Edhem Eldem
- "Turgut Cansever: Düşünce Adamı ve Mimar", Uğur Tanyeli, Atilla Yücel
- "Ulusunu Tasarlamak: 1920'lerde ve 1930'larda Avrupa Devletleri", Sandrine Bertaux
- "Aradığınız kişiye şu an ulaşamıyor. Türkiye'de Hayat Tarzı Temsilleri, 1980-2005", Meltem Ahıska, Zafer Yenil
- "İstanbul'da Ölüm: Osmanlı-İslam Kültüründe Ölüm Ritüelleri", Edhem Eldem
- "İftihar ve İmtiyaz. Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi", Edhem Eldem
- "Fantazyaya Çok Para Yok. Karikatürlerle Bir Borç Ekonomisinin Tarihi(1874-1954)", Editörler: Behiç Ak, Tan Oral
- "Osmanlı'dan Günümüze Voyvoda Caddesi", Edhem Eldem
- "Osmanlı Bankası Banknotları (1863-1914)", Edhem Eldem
- "135 Yıllık Bir Hazine - Osmanlı Bankası Arşivinden Tarihten İzler", Edhem Eldem

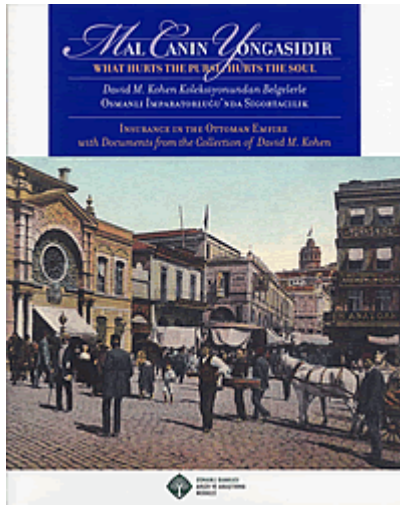
Sedad Hakkı Eldem II Retrospektif

Hazırlayan: Bülent Tanju, Uğur Tanyeli

İstanbul, Nisan 2009
ISBN 978-9944-731-12-6

Eldem, 20. yüzyıl Türkiye'sindeki tarihsel kişiliklerin olağanlaşmama halinin örneklerinden biri. Siyasal bir kimliği olmadığı halde, siyasal önderlik rolü oynayanların takıldığı bariyere takılıyor. Yaşarken çekilmiş bir televizyon belgeselinde denildiği gibi, "O Sinan'dan Sonraki En Önemli Türk Mimarı." Sadece bu bile ona nasıl bir kimlik biçildiğini gösteriyor: Eldem'in sırtında esaslı bir yük var.

"Sedad Hakkı Eldem II: Retrospektif" ise, Eldem'i o yükten kurtarıp tarihyografik bir özne olarak yeniden gündeme taşımaya amaçlıyor. Burada Eldem herhangi biri gibi, ancak kuşkusuz, çok çalışkan, verimli ve çoğul uğraşlara sahip biri olarak inceleniyor. Bu incelemeyi kapsamlı kılsa, daha sağlığında efsaneleşmiş olan geniş özel arşivi. Dolayısıyla, kitapta kutsanan birşey varsa, o da Sedad Hakkı Eldem'den ve ürününden çok, arşivi... Kitabın eksenini de o arşive dayanan ve eksiksiz olması hedeflenmiş bir yapı ve projeler kataloğu oluşturuyor. Katalog, kitabın diğer metinlerini de kendi kronolojik mantığı bağlamında "taşıyor" ve Eldem'le tarihçileri buluşturuyor.

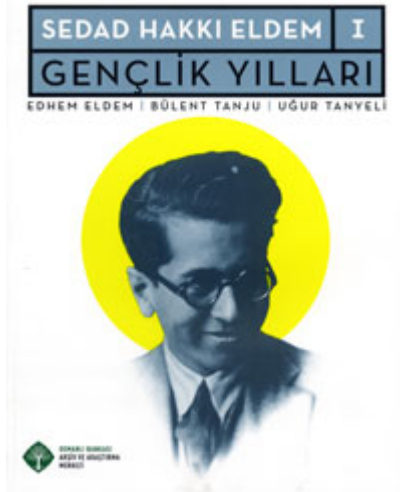

“Mal Canın Yongasıdır” David M. Kohen Koleksiyonundan Belgelerle Osmanlı İmparatorluğu'nda Sigortacılık

Araştırma ve Metinler: Murat Koraltürk - Fatih Kahya

İstanbul, Ocak 2009
ISBN 978-9944-731-10-2

Sigorta, ticaretin gelişmesine paralel olarak artan riskler karşısında insanların, mallarını ve canlarını güvence altına alma ihtiyacından doğmuştur. Osmanlı İmparatorluğu ise Akdeniz ticareti kanalıyla sigortayla tanışmıştır. 19. yüzyılın ortalarında ticaretin hızla artmasıyla birlikte Batı'nın önemli sigorta şirketleri Osmanlı topraklarında faaliyet göstermeye başlamıştır. Ticaretin ve özellikle deniz taşımacılığının risklerinden kuvvet bulan bu yeni sektör, kısa sürede dönemin diğer büyük risk faktörü yangına karşı da güvence olmuştur. Ardından hayat, kaza sigortası gibi daha özel alanlar gelişmeye başlamıştır. Ağırlıklı olarak David M. Kohen'in özel koleksiyonuna dayanarak düzenlenen ve Osmanlı İmparatorluğu'nda sigortacılığı konu eden "Mal Canın Yongasıdır: David M. Kohen Koleksiyonundan Belgelerle Osmanlı İmparatorluğu'nda Sigortacılık" sergisine eşlik eden bu kitap, dönemin belge ve objelerine dayanarak bu tarihsel süreci anlatmayı amaçlamaktadır.

Sedad Hakkı Eldem, I: Gençlik Yılları

Edhem Eldem, Bülent Tanju, Uğur Tanyeli

İstanbul, 2008
ISBN 978-9944-731-05-08

Bu kitap, 20. yüzyıl Türkiye mimarlığının belki de en önemli adı olan Sedad Hakkı Eldem'in çocukluk ve erken gençlik yıllarında odaklanıyor. Onun Güzel Sanatlar Akademisi'ndeki hocalık döneminin öncesini, yetişme evresini ve henüz mimar olmuş halini anlatıyor. 1908-1930 arasında uzanan söz konusu dönem, aynı zamanda da, mimarın doğumundan itibaren Türkiye, İsviçre, Almanya, Fransa ara kesitinde gerçekleştirdiği kültürlerarası ya da kültürlerüstü bir dolaşımın tanınıyor. Bu dolaşım, üç dilin (Türkçe, Almanca, Fransızca) içselleştirilerek gündelik yaşamda kullandığı gerçek bir serüven. O çerçevede, önce bir çocuğun, sonra mimarlık heveslisi bir gencin, ardından bir mimarlık öğrencisinin ve nihayet Avrupa'da birkaç yıllık bilgilenme turu atan genç bir mimarın oluşumu, zengin bir görsellik içinde izlenebiliyor. Ülkeler, diller, kültürler arasında yürütülmüş bir kimlik ve kişilik inşası bu. Öte yandan da, ulusal aidiyet tanımlı yapmaya pek az hevesli bir geç Osmanlı üst sınıf üyesinden, ulusalcı söylemler üretecek bir erken Cumhuriyet aydınına doğru uzanan bir değişim süreci...

Doğuyu Tüketmek

Edhem Eldem

İstanbul, 2007
ISBN 978-9944-731010

Doğuyu Tüketmek başlıklı serginin kataloğu niteliğindeki kitap, seyahat afişlerinden sigara paketlerine, kartpostallardan biblolara, reklamlardan çizgi romanlara kadar Doğunun, Batı tarafından kitle tüketimine uyarlanmış bir meta haline getirildiğini aktarıyor. Batının tüketici toplumlarında Doğunun temsillerinin incelenmesi, dört ana tema etrafında gelişen görüntü ve stereotiplerin varlığını göstermektedir: egzotizm, etnografya, erotizm ve tarih. On dokuzuncu yüzyılın sonlarından günümüze kadar uzanan süre içinde bu imajlar büyük ölçüde değişmiş, kaba klişelerin yerini çok daha tarafsız görüntüler almıştır. Ancak Doğunun kitleler üzerindeki etkisi aynı yoğunlukta devam ettiği gibi, neredeyse iki yüz yıldır Batılaşan Türkiye'de bile "Oryantal Oryantalizm" olarak adlandırılabilir çok özel bir olgunun ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Turgut Cansever Düşünce Adamı ve Mimar

Uğur Tanyeli, Atilla Yücel

Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi ve Garanti Galerisi
İstanbul, 2007
ISBN 978-9944-5518-3-0

Turgut Cansever, Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinin en özgün ve muhalif duruşlarından birinin sahibi. O hem 1940'lardan başlayarak aktif bir mimarlık yaşamı sürdürdü, hem de fiziksel çevrenin biçimlenmesi konusunda düşünceler üretti; en önemlisi, mimarlığı eksen alan bir kültürel değişim gerçekleri bağlamında okumaya çalıştı. Onun ülkenin modernleşme ve kentleşme süreçlerinden Batılılaşma'ya, kitlesel konut gereksinmesine ve teknolojiye dek üzerinde durmadığı hemen hiçbir tartışma başlığı yok. Dönüşüm ve mimarlığı, Türk toplumunun kültürel yapıtaşlarından olan İslami inanç ve düşünce kaynaklarıyla yeniden kavramaya çalışmasıysa yaşamsal önem taşıyor. Onun yaklaşımı, güncel Türkiye'nin; mimarlığı ve en genelinde tüm kültürel yaratımı düşünmeye, radikal ve travmatik bir "unutuş" yerine, sakin dingin ve soğukkanlı bir "hatırlama" üzerinden başlamasını öneriyor. Sergi vesilesiyle yayımlanan kitap, Atilla Yücel ve Uğur Tanyeli'nin Turgut Cansever üzerindeki değerlendirmelerinden, Turgut Cansever'le İstanbul'daki evinde 1 Ekim 2005-30 Aralık 2006 tarihleri arasında yapılan konuşma metinlerinden, mimarın biyografisi, proje ve uygulamalarından oluşuyor.

Ulus Tasarlamak: 1920'lerde ve 1930'larda Avrupa Devletleri

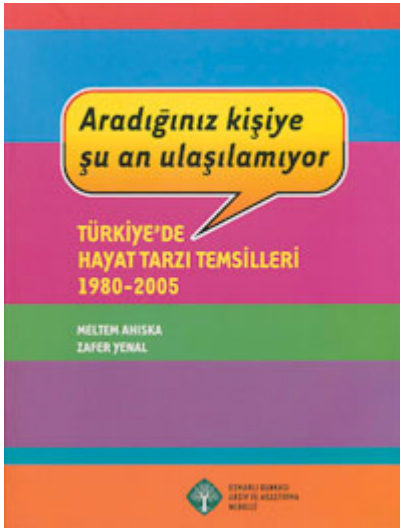
Sandrine Bertaux

İstanbul, 2006
ISBN 9944-5518-1-3

Sergi vesilesiyle Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim üyesi Dr. Sandrine Bertaux tarafından kaleme alınan *Ulus Tasarlamak* başlıklı yayın, Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne adaylığının gündemde olduğu, Avrupa'nın sınırlarının ve geleceğinin tekrar tartışmaya açıldığı bir dönemde, Avrupa'nın yakın geçmişine ayna tutuyor. Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin çağdaşlığa doğru ilk adımlarını attığı 1920'lerde ve 1930'larda ortaya çıkan farklı ve birbirine rakip çağdaşlık modellerini gözler önüne sererken, ulusların, devletler tarafından nasıl yaratıldığını ve şekillendirildiğini inceliyor.

Kitle siyasetinin doğduğu bir dönemde, kendisi de modern teknolojinin bir ürünü olan görsel siyasi kültür, kitleleri ortak fikir ve inançlara doğru yöneltmede çok önemli bir rol üstlendi. İdeolojilerin çatıştığı ve aşırı milliyetçiliğin yükseldiği bu dönemde, "kendini sergileme", Avrupa devletlerinin gözünde artık sadece kültürel elitleri hedef alan, devletin kendini ve hakimiyetini meşrulaştırmaya çalıştığı bir mesajla sınırlı değildi. Devletin kendini sergilemesi; siyaset ve yönetim sanatının yeni ve çok önemli bir unsuru, propagandaya dayalı kültürel bir saldırı ve siyasi gücün meşruiyet kaynağı haline gelmişti. Her durumda amaç, kitle kültürünün kontrol altına alınıp yönlendirilebilmesiydi

Sovyet Rusya, Faşist İtalya, Nazi Almanyası, iki savaş arasındaki Fransa, iç savaş kurbanı İspanya ve yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde "kendini sergileme"nin zirveye çıktığı dönemlere odaklanan kitap, dönemin çağdaşlık kurguları arasındaki benzerlikleri, farklılıkları ve etkileşimleri geniş bir perspektifte sunuyor.

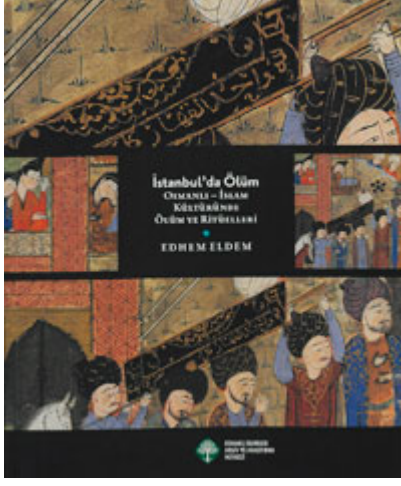

Aradığınız kişiye şu an ulaşamıyor. Türkiye'de Hayat Tarzı Temsilleri, 1980-2005

Meltem Ahıska, Zafer Yenil

İstanbul, 2006
ISBN 975-98125-8-4

1980'den 2005'e popüler olmuş şarkı, reklam sloganı ya da gündelik deyişlerden seçilen "Kendime Yeni Bir Ben Lazım", "Alsak Alsak Bedavaya Ne Alsak", "Zamanı Yakalayın!", "Oha Falan Oldum Yani", "Connecting People", "Yabancılar Giremez!" ve "Yine Yeni Yeniden..." gibi bölüm başlıklarıyla bu kitap, Türkiye'de son 25 yıl içerisinde gazetelere, dergilere, televizyona, radyoya ve kullanılan ürünlere yansımış çeşitli *hayat tarzı* temsillerini birbirleriyle ilişkilendirerek okumaya ve tartışmaya açıyor. "Hayat tarzı" kavramı, Türkiye'de özellikle 1980'lerden sonra profesyonelleşen medya pratikleri içinde yeniden anlamlandırıldı. Giyinme, yemek yeme, iletişim kurma, eğlenme gibi tüketimle gerçekleşen gündelik etkinlikler insanları birbirinden ayırıcı temel meseleler haline geldi. Kısacası "hayat tarzı" artık satın alınabiliyor. Ancak bir yandan da, kültür ve tüketim alanı sürekli değişen göstergelerle dolu bir mücadele alanı. Bu yüzden "hayat tarzı" hem toplumdaki gerçek çatışmaların ve ayrımların işareti, hem de içi sürekli başka şeylerle dolup boşalan bir geçiciliğin ve değişkenliğin yüzeysel kabuğudur. Böyle bakıldığında, hayat tarzı temsilleri bize kendimizi başka bir şekilde görebileceğimiz hem çok tanıdık hem de çok yabancı bir ayna tutuyor.

İstanbul'da Ölüm: Osmanlı-İslam Kültüründe Ölüm Ritüelleri

Edhem Eldem

İstanbul, 2005
ISBN 975-98125-3-3

"Ölüm konusunu işleyen bir kitabın pek iç açıcı olmayacağı düşünülebilir. Ancak çeşitli şekillerde rahatsızlık veren, korkulan kötü anılar yüzünden mümkün olduğunca az akla getirilmeye çalışılan ölümün kaçınılmaz bir olgu olmanın ötesinde güçlü bir toplumsal analiz aracı olduğu da yadsınamaz bir gerçektir. Bir toplumun kültürünü, zihniyetini, toplumsal yaşamını, zaman içinde geçirdiği değişimi anlamak için ölüm son derece ilginç bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Bu kitabın arkasında yatan bu bakış açısıdır. Amacı olabildiğince temsil edici örneklerden hareket ederek, Osmanlı İstanbul'unun Müslüman toplumunda 500 yıla yakın bir süre içinde ölümün ne anlama geldiğini ve kent yaşamı içinde nasıl bir rol oynadığını ortaya koymaya çalışmaktadır".

Tutarlılık kaygısıyla, 1453-1922 yılları arasındaki dönem, İstanbul kenti ve Osmanlı-İslam kültürüyle sınırlı tutulan kitap, özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yaşanan dönüşüm olgusunu da yansıtmış; disiplinlerarası bir yaklaşımı gerekli kılan ölüm olgusunu, etnografi, kent tarihçiliği, antropoloji, siyaset, filoloji gibi alanların bakış açılarıyla da değerlendirmeyi ihmal etmemiştir. Kitap esas olarak, kent ve ölüm; Osmanlı-İslam ölüm kültürü; iktidar ve ölüm; Osmanlı mezar taşları; ölüm biçimleri; modernlik halleri; milliyetçilik ve ölüm gibi ana temalar etrafında kurgulanmıştır.

İftihar ve İmtiyaz. Osmanlı Nişan ve Madalyaları Tarihi

Edhem Eldem

İstanbul, 2004
ISBN 97593692-7-3

Aynı başlıklı sergimizin kataloğu niteliğindeki bu yayın, on sekizinci yüzyılın sonundan Birinci Dünya Savaşı'na kadar takip eden çöküşe kadar Osmanlılar, madalya ve nişan gibi Batılı onurlandırma şekillerini önce "keşfetmiş" ardından uyarlamış, ve giderek artan bir şekilde benimseyerek kullanmışlardır. Bu kitap, Amiral Nelson'a 1798'de verilen çelenkten çöküşü hazırlayan savaşın "Harp Madalyası"na kadar Osmanlı nişan ve madalyalarının karmaşık olduğu kadar ilginç tarihini ortaya çıkararak, tarihi bağlamlarını, simgeselliklerini ve anlamlarını vurgulamaya çalışmaktadır. İncelenen tüm objelerin gerçek boyuttaki görüntülerini içeren bu çalışma, tarihi analizle nümizmatik yaklaşımı biraraya getirmeyi amaçlamaktadır (Arka kapak).

Fantazyta Çok Para Yok Karikatürlerle Bir Borç Ekonomisinin Tarihi (1874-1954)

Editörler: Behiç Ak, Tan Oral

Araştırma: Turgut Çeviker
Ekonomi Danışmanı: Prof. Dr. Suut Doğruel
İstanbul, 2003
ISBN 97593692-6-5

Osmanlı Bankası Müzesi etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen ve 14 Ekim 2003-15 Şubat 2004 tarihleri arasında açık kalacak "Fantazyta Çok Para Yok" adlı karikatür sergisinin kataloğu niteliğini taşıyan kitap, "Birinci Meşrutiyet öncesinden, Osmanlı'nın borçlarının son taksitinin ödendiği 1954 yılına kadar uzanan yaklaşık seksen yıllık bir dönemi kapsıyor. 1874'te Galata bankerlerinin yaşadığı krizden, Avusturya mallarının boykotuna... Maliye Nazırı Cavit Bey'in borç bulabilmek için Avrupa kapılarını aşındırmasından, Birinci Dünya Savaşı sırasında "iç borçlanma" kavramının ve "yeni zenginlerin" ortaya çıkmasına... Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki "Denk Bütçe" uygulamalarından, 1929 krizine... Milli bir burjuvazi yaratma serüveninden, Varlık Vergisine... 1946 devalüasyonundan, "bütçe açığı" kavramının tekrar sahneye çıkmasına... Birçok ekonomik olaya tanıklık eden karikatürler, mizahın en zor şartlar içinde bile var olabildiğini gösteriyor".

Osmanlı'dan Günümüze Voyvoda Caddesi

Edhem Eldem

Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi ve Tarih Vakfı'nın ortak projesi olarak yayımlanmıştır.
İstanbul, 1999
ISBN 975-93692-0-6

Nakden Tarih ve Tarihten İzler sergilerinin devamı "Bankalar Caddesi" projesinin önemli ayaklarından biri olan "Osmanlı'dan Günümüze Voyvoda Caddesi" kitabı, Türkiye'de tek bir sokak üzerine odaklı ilk sergi örneğinin kitabı olmasının ötesinde bir dönemin salt ekonomik ve tarihsel olaylarını değil, sosyal ve toplumsal boyutlarına da ışık tutan bir eserdir. 33 binanın tarihleri çerçevesinde Prof. Dr. Edhem Eldem tarafından hazırlanan bu eser zengin içeriğinin yanı sıra okuyucuya görsel bir ziyafet de sunuyor.

Osmanlı Bankası Banknotları (1863-1914) Osmanlı Bankası Arşivi ve Tahsin İsbiroğlu Koleksiyonundan Edhem Eldem

Osmanlı Bankası Yayınları,
İstanbul, 1998 ISBN 975-7306-48-7

"Bu kitapta, 1863'ten 1914'e kadar uzanan ihraç imtiyazı kapsamında Osmanlı Bankası'nın tedavüle sunmuş olduğu bütün banknot ve değerli evrak toplanmıştır. Böyle bir çalışmanın gerçekleştirilmesi arkasındaki başlıca neden, bu konudaki büyük bilgi eksikliklerini, hatta yokluklarını, tamamlamaktır.

Gerçekten de, Osmanlı Bankası'nın ihraç faaliyeti hakkında genel anlamda bazı bilgiler bugüne kadar mevcut idiyse de, bunlar aslında son derecede yetersiz kalmaktaydı. En basit bir örnek vermek gerekirse, banka tarafından ihraç edilmiş çoğu banknotun tam olarak hangi tarihlerde ve kaç adet olarak tedavüle çıkarıldıkları bilinmemekte, tedavülden çekilmeleri, iptal edilmeleri ve nihayet imha edilmeleri konusunda ise hemen hemen hiç bir bilgi bulunmamaktaydı.

Bu eksikleri tamamlayabilecek olan tek kaynak ise, bu banknotları ihraç etmiş olan Osmanlı Bankası'nın kendi kayıtlarıydı. 1997 yılında Osmanlı Bankası ile Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı tarafından yürütülen proje kapsamında bankanın arşivlerinin tasnif ve düzenleme çalışmaları sayesinde ise bu belge ve kayıtlar teker teker ortaya çıkmıştır. Artık bugün, elli yıldan fazla sürmüş olan bu ihraç faaliyetinin en ince noktasına kadar bütün seyrini takip etmek, ihraç edilmiş olan her banknotun öyküsünün ihraçtan imhaya kadar anlatmak mümkündür." (Edhem Eldem, s.13-14)

135 Yıllık Bir Hazine Osmanlı Bankası Arşivinden Tarihten İzler Edhem Eldem

Osmanlı Bankası A.Ş., İstanbul, 1997.

"Osmanlı Bankası'nın belleğinde bir gezinti olarak nitelendirebilecek bu sayfaların amacı, her türlü malzemenin yararlanarak bu kurumun tarihle kesiştiği noktaları canlandırmak yoluyla, okuyucuyu, metin ve görüntü eşliğinde, bu tarihi birikim ve sürecin birer enstantanesiyle başbaşa bırakmaktır. Ümit edilen, bu kitabın okura hem bir tarih kitabının hem de bir fotoğraf albümünün keyfini verebilmesidir." s. 15